



ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE CERCETĂRI SOCIO-UMANE SIBIU
RO – 550024 Sibiu, Bulevardul Victoriei, 40

Tel. director: 0269 206856; centrală: 0269 212604; fax: 0269 216605
e-mail: secretariat@icsusib.ro; www.icsusib.ro; CIF: 4241214



PROGRAMUL

SESIUNII ANUALE DE COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

Științele socio-umane la începutul mileniului III

Ediția a XVI-a

8 decembrie 2023
Sibiu

DESCHIDERA LUCRĂRILOR SESIUNII

Vineri, 8 decembrie 2023

Orele 09⁰⁰–9⁵⁰

Biblioteca ICSU Sibiu

Moderator: Alexandru Nicolaescu

Cuvânt de deschidere:

Prof. univ. dr. Rudolf Gräf, directorul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu

Prezentarea periodicelor ICSU Sibiu:

Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane Sibiu, tomul XXX/2023 (Anda-Lucia Spânu)

Forschungen zur Volks- und Landeskunde, tomul 66/2023 (Nora Căpățână, Zeno-Karl Pinter)

Historia Urbana, tomul XXXI/2023 (Dan Dumitru Iacob)

Studii și comunicări de etnologie, tomul XXXVI/2023 (Ilie Moise)

Prezentarea volumelor publicate în 2023 de cercetătorii ICSU Sibiu:

Atlas istoric al orașelor din România / Historical Atlas of the Romanian Towns. Serie nouă / New Series. Seria A, Moldova / Series A, Moldavia, Volumul 3 / Volume 3. *Roman*, Dan Dumitru Iacob, Laurențiu Rădvan (coordonatori / Editors), Dan Dumitru Iacob, Laurențiu Rădvan, Irina Ungureanu, Teodor Octavian Gheorghiu, George Dan Hânceanu (Autori / Authors), Cartografie / Cartography Mariana Vlad, Traducere de / translated by Mălina-Andreea Vasiliuță, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2022, 76 p., ilustrații, planuri, hărți, tabele+22 planuri și hărți color (Dan Dumitru Iacob)

Paul Niedermaier, *Ardealul în spațiul sud-est european. Studii de istorie a habitatului din zona României în secolele IX–XIV*, București, Editura Academiei Române, 2022, 286 p., ilustrații, hărți (Paul Niedermaier)

Paul Niedermaier, *Siebenbürgen im südosteuropäischen Raum. Studien zur Siedlungsgeschichte des 9.–14. Jahrhunderts*, Böhlau Verlag Köln, Wien, 2023, 344 p., ilustrații, hărți (Paul Niedermaier)

Relații Interetnice în Transilvania. Militaria Mediaevalia în Europa Centrală și de Sud-Est, V, editori Zeno-Karl Pinter, Claudia Urduzia, Anca Nițoi, Răzvan C. Pop, Sibiu, Editura Muzeului Național Brukenthal, 2023, 208 p. (Zeno Karl Pinter)

Liviu Cîmpeanu, *Universitatea Saxonă din Transilvania și districtele românești aflate sub jurisdicția ei în Evul Mediu și Epoca Modernă*, ediția a II-a revizuită, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2023, 256 p. (Liviu Cîmpeanu)

Liviu Cîmpeanu, *Moldova, Polonia și Ordinul Teuton la sfârșitul domniei lui Ștefan cel Mare*. Cuvânt înainte de Șerban Papacostea, București, Editura Humanitas, 2023, 276 p. (Liviu Cîmpeanu)

Andrei Corbea-Hoișie, Rudolf Gräf (editori), *Limbă și cultură germană în România (1918–1933). Realități postimperiale, discurs public și câmpuri culturale*, vol. I-II, Iași, Polirom, 2023, 693, 723 p. (Rudolf Gräf)

O istorie a Banatului, ediția a II-a, revizuită și adăugită, coordonatori Ioan Bolovan, Rudolf Gräf, Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Editura Școala Ardeleană, 2023, 681 p., il. (Rudolf Gräf)

Dr. Jörg Biber, *Aventurile lui Paul Biber, mecanic de precizie pe aerodromul Sănandrei de lângă Timișoara. Nume de cod „Adebar” (1915 și 1916) / Erlebnisse von Feinmechaniker auf dem Luftschiffhafen Temeswar. Tarnname „Adebar” (1915 und 1916)*. Ediție îngrijită de / Herausgegeben von Rudolf Gräf, traducere din limba germană / Übersetzung aus dem Deutschen Raluca Nelepcu, Cluj-Napoca / Klausenburg, Academia Română / Rumänische Akademie. Centrul de Studii Transilvane / Zentrum für Siebenbürgische Studien, 2023, 288 p., ilustrații, planșe, hărți, f. (Rudolf Gräf)

COMUNICĂRI PE SECȚIUNI

SECȚIUNEA I ARHEOLOGIE ȘI ISTORIE MEDIEVALĂ Orele 10⁰⁰–15⁰⁰

Moderatori: Maria Crîngaci Țiplic, Zeno-Karl Pinter

- Conf. univ. dr. habil. Marius Ciută (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Poliția de Patrimoniu Cultural din România (2003–2023). Un proiect eșuat?*
- Conf. univ. dr. Silviu Istrate Purece (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Drahmele adriatice din secolul I î. Hr., între economie și politică*
- Prof. univ. dr. habil. Ioan Marian Țiplic (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Centrul de Cercetare a Patrimoniului și Istoriei Socio-Culturale), *Cercetări arheologice preventive: așezarea de epocă romană de la Șura Mică*
- Prof. univ. dr. Zeno-Karl Pinter (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Contextul istoric al spadelor bizantine din România*
- Dr. habil. Beatrice Ciută, CS I (Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia), *Impactul epidemiei de ergotism în Europa Evului Mediu: o analiză arheobotanică.*
- Dr. Maria Crîngaci Țiplic, CS I (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *O groapă pentru turnarea clopotului descoperită în interiorul bisericii medievale din Cisnădie (jud. Sibiu). Rezultate preliminare*
- Dr. Adrian Șovrea (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Centrul de Cercetare a Patrimoniului și Istoriei Socio-Culturale), *Cercetări arheologice preventive la biserica fortificată din Rodbav, comuna Șoarș*
- Dr. Alexandru-Florin Cioltei (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu, Centrul de Cercetare a Patrimoniului și Istoriei Socio-Culturale), *Așezările din Scaunul Sibiu în Evul Mediu*
- Dr. Liviu Cîmpeanu, CS III (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Construcția imaginii istoriografice a lui Iancu de Hunedoara în Evul Mediu și epoca modernă timpurie*
- Dr. Corina Cioltei-Hopârtean (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Instalarea ordinilor mendicante în Bistrița și evoluția lor în cadrul matricei urbane*
- Dr. George Tomegea (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Despre existența unui vechi canal în centrul orașului Dumbrăveni (județul Sibiu)*

SECȚIUNEA II

ISTORIE PREMODERNĂ ȘI MODERNĂ

Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Julia Derzsi, Dan Dumitru Iacob

- Dr. Julia Derzsi, CS II (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Relația dintre elita urbană și principii Transilvaniei. Studiu de caz privind strategiile de afirmare ale elitei săsești în ultima treime a secolului al XVI-lea*
- Lector univ. dr. András Bándi (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Negocierea candidaturii preoților sași în secolul al XVII-lea. Studiu de caz: posesiunea Ungurei (1683–1684)*
- Drd. Claudia-Florina Petrus (Purdea), (Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia”), *Reprezentările porții principale a cetății Karlsburg în documente vieneze*
- Dr. Dan Dumitru Iacob, CS I (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Surse cartografice austriece din secolul al XVIII-lea privitoare la orașul Botoșani*
- Dr. Claudiu Purdea (Muzeul de Istorie a Tehnicii Cugir), *Despre modificările urbanistice ale Cugirului în contextul construirii Fabricii de Fier*
- Lector univ. dr. Victor-Daniel Crețu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), Ovidiu Calborean, (Biblioteca Județeană „Astra” Sibiu), *Biserica Ortodoxă și școala românească din Gușterița – edificii fundamentale ale comunității locale*
- Dr. Alexandru Nicolaescu, CS II (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Agricultura sașilor în viziunea presei românești din Transilvania de la finalul secolului al XIX-lea*
- Dr. Alin Burlec (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Între naționalism și internaționalism. Apariția și dezvoltarea clasei muncitoare din România în context european*

SECȚIUNEA III

ISTORIE CONTEMPORANĂ

Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatori: Manuela Marin, Vasile Ciobanu

- Drd. Ana-Maria Ungureanu-Ilinca (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Opinii politice ale alegătorilor cu privire la clasa politică din perioada interbelică*
- Dr. Vasile Ciobanu (CS I, Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Un exponent al elitei săsești din prima jumătate a secolului al XX-lea: Victor Roth*
- Dr. Manuela Marin (CS, Institutul de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca), *Între „Vaterland” și „Mutterland”: Relația Grupului Etnic German cu statul român reflectată în presa românească*
- Drd. Tudor Urea (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Perfecționarea pregătirii cadrelor de partid, de stat și ale organizațiilor de masă în anii 1970–1984. Studiu de caz: județul Argeș.*
- Prof. univ. dr. Mihaela Grancea (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cazul inginerului Gheorghe Ursu în filmul documentar și artistic românesc. O microistorie românească*

SECȚIUNEA IV
ETNOLOGIE
Orele 10⁰⁰–15⁰⁰

Moderatori: Andreea Buzaș, Ilie Moise

- Prof. univ. dr. Ilie Moise, CS I (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Aniversări și comemorări 2023*
- Ana Grama, CS (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Biserica din groapă – referință orientativă în comunitatea sibiană de 170 de ani*
- Dr. Constantin Ittu, CS II (Muzeul Național Brukenthal), *De la „pita noastră cea sățioasă” la semiotică gastronomică din Mărginimea Sibiului*
- Conf. univ. dr. Amalia Pavelescu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Cercetările românești de folclor comparat – dovezi ale existenței unui patrimoniu cultural european comun*
- Prof. univ. dr. Constantin Drăgulescu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Botanica populară românească în Țara Bârsei*
- Prof. univ. dr. Ioana-Narcisa Crețu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *Termeni regionali și populari din domeniul oieritului*
- Dr. Silvia Macrea, manager (CJCPCT „Cindrelul-Junii” Sibiu), *Junii Sibiului – 80 de ani: în avanpremierea aniversării*
- Dr. Adriana Avram, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *„Africa lui Franz Binder” – un catalog, un jurnal de călătorie, o poveste despre poveste*
- Dr. Adrian Stoia, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Cruci și troițe în Dobrogea. Studiu de caz: localitățile Dunărea, Capidava, Topalu (jud. Constanța)*
- Dr. Alexandra Gruian, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Drumul sării din mină în sala de expoziție. Proiectul Stratigraphies*
- Elena Găvan, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Expresii cultural-tradiționale sibiene. Silvia Tecoanță și Maria Ciucă*
- Alina Matei, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Pe calea târgului*
- Dr. Alina Geanina Ionescu, muzeograf (Complexul Național Muzeal ASTRA Sibiu), *Restaurarea icoanei pe sticlă „Maica Domnului cu Pruncul” din colecția Muzeului ASTRA*
- Drd. Andrei Buda (Școala Doctorală Interdisciplinară a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu), *Materiale și tehnici utilizate în realizarea iconostaselor bisericilor din lemn. Cercetare aplicată pe lăcașurile de cult hunedorene din secolele XVIII–XIX*
- Lector univ. dr. Maria Șpan, Alexa-Nicoleta Dicu, Constantina Ivașcu (Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *„Revista de Antropologie Culturală și patrimoniul cultural imaterial”, la 20 de ani de la adoptarea Convenției de la Paris pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial*
- Drd. Silvia Gavrilă (Școala Doctorală Interdisciplinară a Universității „Lucian Blaga” din Sibiu), *Căsătoria în Transilvania secolelor XVI–XVII. O dilemă socială prematură pentru comunitatea feminină*
- Dr. Andreea Buzaș, CS III (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Cercetări mai vechi, interpretări noi... Pe urmele românilor din Cehia*

SECȚIUNEA V
ISTORIA CULTURII (online)
<https://meet.google.com/oqf-erxc-dii>
Orele 10⁰⁰–14⁰⁰

Moderatoare: Gudrun-Liane Ittu, Anda-Lucia Spânu

- Dr. Radu Teuceanu, muzeograf (Muzeul Național Brukenthal Sibiu), *Mapa cu hărți “Einzelne Karten” (No. 507) din Cabinetul Cartografic Brukenthal*
- Drd. Delia-Ileana Lugojan, bibliotecar (Biblioteca Județeană ASTRA, Sibiu), *Circulația cărții moderne românești tipărită în Sibiu, Blaj și Brașov între anii 1831 și 1850 în județul Sibiu*
- Dr. habil Iosif Marin Balog (Institutul de Istorie „George Barițiu” Cluj-Napoca), *Aspecte privind implicarea nobilimii transilvănene în activități antreprenoriale în a doua jumătate a secolului al XIX-lea*
- Dr. Anda-Lucia Spânu, CS II (Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu), *Reprezentări ale războiului în spațiul urban. Imagini istorice de orașe din spațiul actualei României*
- Dr. Nicolae Teșculă, director (Muzeul de Istorie Sighișoara), *Elita feminină românească din Sighișoara (1850–1914)*
- Dr. Georgeta Deju, muzeograf (Muzeul Civilizației Dacice și Romane, Deva) – *Ioanichie Olariu (1840–1914), un cărturar hunedorean*
- Dr. Ionela Simona Mircea, muzeograf (Muzeul Național al Unirii din Alba Iulia), *Probleme de salubritate și igienă în Alba Iulia interbelică*
- Dr. Nadia Manea, expert (Banca Națională a României, București), *Sediul Agenției Bistrița a Băncii Naționale a României (1927–2003)*
- Lector univ. dr. Silviu Borș (Facultatea de Litere și Arte, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu), *O arhivă recuperată. Posibile contribuții la istoria culturii sibiene*
- Dr. Gudrun Liane Ittu (Sibiu), *Corpul tău este un câmp de bătălie/ Your body is a battleground – fațete ale artei feministe (de la sfârșitul anilor '60 până în prezent)*

COMITET DE ORGANIZARE

Coordonator: Rudolf Gräf

Membri:

Andreea Buzaș
Vasile Ciobanu
Dan Dumitru Iacob
Anda-Lucia Spânu
Maria Crîngaci-Țiplic